

“Niets. Helemaal niets.”

Oddbjørn Baardsen en Toril Kjellberg hebben bijna de hele middag in de bibliotheek van Hadersrup doorgebracht, grotendeels achter de oude microfiche lezer.

“Dus het oudste wat we hebben kunnen vinden over dit kerkje is uit 1931. Het jaar van deze foto. Niets op het internet, niets in Hadersrup zelf,” concludeert Toril. Ze kijkt er wanhopig bij.

“Ja. Van alles van na 1931. Maar niets van ervoor. Alsof dat hele kerkje voor die tijd niet bestond. Toch moet het eeuwenoud zijn. Bij het altaar is een jaartal in een vloersteen gegraveerd: 1349.”

“Ga je toch die publicatie afmaken?”

“Ja. Wat moet ik anders? Opnieuw beginnen, na al die tijd?”

“Het lijkt me niet goed voor je reputatie. ‘Oddbjørn Baardsen weet alles over iedere steen en elk voorwerp uit dat kerkje. Alleen over de eerste zes eeuwen weet ‘ie niets.’ Ik zie de reacties van je vakgenoten al voor me.”

“Toch ga ik het doen. En ik zet er bij dat er helemaal niets bekend is over het verleden, tot 1931. Geheimzinnig! Dat doet het hopelijk minstens zo goed als een gedegen geschiedenisstudie.”

Vier maanden later

“Toril, kijk eens naar deze mail. Over dat kerkje weer.”

“Wat heb je nu weer gekregen? Hopelijk is het nog leuker dan die bloedserieuze mail dat het kerkje door aliens is geplant. Inclusief bewijzen van hun komst, uit 1931. Die aliens zullen die foto wel hebben genomen,” proest Toril.

“Ok, er zat me toch een partij onzin bij. En ik heb nog nooit zoveel reacties op een publicatie gekregen. Opeens wilde iedereen helpen het mysterie van de ‘kerk zonder geschiedenis’ op te lossen. Al ben ik nog geen steek verder. Maar dit zou wat kunnen zijn. Lees maar. Het heeft alles te maken met ‘De ban’, volgens deze schrijver.”

“Van de ring, zeker?”

“Kan je nu eens een moment serieus zijn? Een of twee eerdere mails gingen over een geheimzinnige ban. Mystieke krachten zouden iedereen buiten de kerk hebben gehouden. Onzin natuurlijk, dus ik heb mijn standaardreactie teruggemailed.”

“Net als naar die aliens-mail schrijver zeker? ‘Dank voor uw nuttige reactie – wij gaan het onderzoeken’ En ik moet serieus zijn,” antwoordt Toril wat verongelijkt.

“Nou, dit is toch anders. Hij schijnt wat documenten te bezitten over het kerkje, die hij niet kan lezen. We mogen bij hem de documenten gaan bekijken. En jij bent expert in oude geschriften.”

“Zonde van de tijd. Als jij daar helemaal naar toe wilt rijden, ga je gang. Als je daar iets leest wat je de moeite waard vindt, maak daar dan ook maar een foto van. Alleen wel een scherpe graag. Dan kijk ik er hier wel naar. Ja, dat woord betekent ‘de ban’”. De rest is niet te lezen.”

“Kom nou mee joh. Ik kan mijn eigen boodschappenlijstje nog niets eens lezen. En het is nog een mooie rit ook, naar Laugafoss, op een klein eilandje.”

De rit was inderdaad mooi. Na 2,5 uur rijden en maar liefst 369 kronen aan veerpontjes rijden ze Laugafoss binnen. Het kost moeite, en enkele keren vragen, voordat ze het huis van Hallvard Engebretsen hebben gevonden. Het eiland is een blinde vlek voor hun navigatie.

“Zou ‘ie elektriciteit hebben? Dan vraag ik of onze auto even aan de stekker mag. Volgens jou kan je in Noorwegen nergens lang rijden zonder een laadpaal tegen te komen, met ruim een kwart van de auto’s elektrisch. Nou, ik heb volgens mij al 100 kilometer geen laadpaal gezien.”

“Ik wel. En die halen we nog wel, op de terugweg. Denk ik.”

Na lang wachten aan de fraai bewerkte houten deur doet een man open. Hallvard Engebretsen doet denken aan de illustraties uit kinderboeken over trollen en kabouters, denkt Toril.

“Fijn dat u ons wilde ontvangen. Mijn naam is Oddbjørn Baardsen, ik schreef het artikel. Mijn vrouw, Toril Kjellberg, is expert in oude geschriften.”

“Wat ik u ga laten zien is heel oud: eind 14^e eeuw. U kunt deze handschoenen aandoen. Ik weet uit familieoverlevering ongeveer wat er gebeurd is.”

“Uit familieoverlevering? Over 675 jaar?” vraagt Toril ongelovig.

“Ja. Over 675 jaar. Toen ik uw artikel las vond ik het tijd om de documenten uit hun loden kistje te halen. Ik snap er weinig van. Maar dit woord heb ik kunnen vertalen. Dit is het hele verhaal dat de verhalen uit de familie ondersteunt, als het goed is. Die u toch niet zou geloven anders.”

Al gauw is Toril verdiept in de fragiele, perkamenten pagina's. Ze maakt veel foto's en raadpleegt haar laptop voortdurend. Tot haar verbazing is er wel mobiel internet. Dan legt ze de documenten voorzichtig terug in het loden kistje.

“En?” vraagt Oddbjørn ongeduldig.

“Ik heb natuurlijk nog niet alles kunnen ontcijferen. Wel het belangrijkste. Als je op aliens had gehoopt als verklaring is dit een teleurstelling. Toch is er iets gebeurd waar ik nog nooit van gehoord heb.”

Toril leest van haar laptop:

“In 1349 was Magnus Eriksson koning van Noorwegen en Zweden. Hij vroeg de bevolking te bidden en hem een penning te betalen want “God had met wreedheid een grote plaag over de wereld geworpen”. Svartedauden – de pest dus.”

“Dat staat daar?”

“Nee, dat staat op het internet. Daar heeft dit geschrift alles mee te maken. In dat jaar werd het net gebouwde kerkje in Haedeersruppe, zo heet Hadersrup in deze documenten, ingewijd. Kort daarop stierven de eerste kerkgangers. Uiteindelijk overleed driekwart van de bevolking. De geïsoleerde gemeenschap wist natuurlijk weinig tot niets van wat er in de wereld om hen heen gebeurde. En dus trokken ze de conclusie dat ze bij de bouw van de kerk om een of andere reden God hadden mishandeld. Waar ze zwaar voor gestraft werden. Uiteindelijk bepaalden ze dat niemand de kerk nog mocht betreden. En dat dit van generatie op generatie moest worden doorgegeven en voortgezet. Wat kennelijk gebeurd is. Ongelofelijk! Is dat wat u ook weet, meneer Engebretsen?”

“Inderdaad. Niet over de pest. Wel dat een ban was uitgesproken over het kerkje. En dat niemand het mocht gebruiken, anders zouden hogere machten de bevolking opnieuw zwaar straffen.”

“Hoe kan het dan dat ze dit tot begin 20^e eeuw hebben volgehouden? In de middeleeuwen kon je de mensen nog alles wijsmaken. Maar de laatste een, twee eeuwen toch niet?” vraagt Toril zich verwonderd af.

“Oh, dat kan ik wel verklaren. Tot ver in de jaren 20 van de vorige eeuw lag dat kerkje in een moeilijk toegankelijk, moerasachtig landschap. Ik denk dat er eeuwenlang nauwelijks iemand kwam. Heel erg bedankt dat u mij gemaïld heeft! U gaat er zeker over lezen binnenkort,” zegt Oddbjørn, die een volgende publicatie al in zijn hoofd heeft.

Oddbjørn's publicatie over het ruim zes eeuwen succesvol handhaven van een ban, die het gevolg was van Middeleeuws bijgeloof, haalde wereldwijd de pers. De universiteit vergoedde de veerkosten. En de wegsleepkosten van de auto, tot de volgende laadpaal die wel werkte.
